

Biblioteka domowa
Trzaskalik Henryk

Jak pracowaliśmy

Materiał sprawozdawczy o działalności PZKO w okresie od VIII do IX Zjazdu.

KN II 17970

KN 17970

Materiał niniejszy jest zbiorem danych o działalności PZKO za okres 1962 do 1964.

Nawiązuje do „Monografii“, w której zawarta jest historia i dorobek Związku za pierwszych 15 lat istnienia i informuje o dorobku dalszych 2 lat.

Nie są w nim zawarte dane dotyczące pracy twórczej SLA oraz redakcji „Zwrotu“, ponieważ okres 2 lat jest za krótki na przeprowadzenie analiz działalności na tych odcinkach.

Materiał ma służyć przede wszystkim delegatom IX Zjazdu PZKO. Powinni się z nim bezwarunkowo zaznajomić, bowiem referat zjazdowy będzie miał głównie charakter programowy, a mniej sprawozdawczy.

Praca polityczno-organizacyjna

W dwa tygodnie po VIII Zjeździe, dnia 30. 12. 1962 odbyło się całodniowe zebranie nowego Zarządu Głównego, na którym rozpracowano uchwały zjazdowe, a następnie zaznajomiono z nimi Koła PZKO, które przystąpiły z dużą odpowiedzialnością do ich realizacji. Informowano rzesze członkowskie o wynikach obrad XII Zjazdu KPC, oddziaływano na członków Związku, by włączali się do Brygad Pracy Socjalistycznej oraz współzawodnictwa pracy, by brali czynny udział w pracy rad narodowych oraz innych organizacji społecznych, by stale podnosili swój poziom polityczny oraz kwalifikacje fachowe.

Według bardzo niepełnych danych 17 członków PZKO prowadzi dziś Brygadę Pracy Socjalistycznej, zaś członków BPS notujemy przeszło pięćset. Ilość odznaczonych najwyższymi odznaczeniami państwowymi przekroczyła liczbę 650. O tym, że wkład członków Związku do rozwoju gospodarki narodowej oraz kultury oceniany jest wysoko, świadczy fakt, iż PZKO odznaczony został w grudniu 1962 r. przez Okręgową Radę Narodową w Ostrawie specjalnym wyróżnieniem.

VIII Zjazd PZKO. Przewodniczący E. Suchanek wygłasza referat sprawozdawczo-programowy.

Jeśli chodzi o współpracę z radami narodowymi, to w okresie międzyzjazdowym skierowano uwagę na trzy zasadnicze zadania:

- a) pomoc przy wyborach organów władzy ludowej,
- b) bezpośredni udział członków PZKO w pracy tych organów,
- c) pomoc przy realizacji zadań i wytycznych rad narodowych.

W ramach realizacji tych zadań przygotowano plan polityczno-organizacyjny kampanii przedwyborczej oraz wysunięto kandydatów do powiatowych rad narodowych i ORN. Koła zaś wysuwały swych członków do miejscowych rad narodowych oraz wszystkich komisji wyborczych i ośrodków agitacyjnych. W okresie przedwyborczym odbyło się 156 zebrań i imprez, na których zaznajomiono członków z proponowanymi kandydatami oraz omawiano plany pracy rad narodowych na przyszłość. W komisjach pracowało 376 członków Związku, w ośrodkach agitacyjnych przeszło 400. Zespoły brały czynny udział w imprezach organizowanych przez Front Narodowy.

W wyborach wybrano do miejscowych rad narodowych 484 obywateli narodowości polskiej, do PRN 29 a ORN 3 oraz jednego posła do Zgromadzenia Narodowego.

Dalszym wyrazem współpracy z radami narodowymi była pomoc brygadnicza członków PZKO skierowana na rolnictwo, budownictwo, przemysł oraz akcję „Z”. Dla uczczenia 15 rocznicy Wydarzeń Lutowych ogłosił ZG akcję podejmowania zobowiązań, w wyniku której odpracowano 226.043 godzin brygadniczych. Również w roku 1964 podobna akcja znalazła zrozumienie, o czym świadczy fakt, iż w sumie zanotowaliśmy 223.521 odpracowanych godzin brygadniczych. Pod koniec 1964 roku zaapelowano do Kół, by z okazji zbliżającego się jubileuszu 20 rocznicy wyzwolenia podejmowano „Czyny dwudziestolecia”. Na apel ten Koła podjęły zobowiązania, które obejmują pomoc spółdzielcom, PGR-om, gminom itd., w ogólnej wartości przeszło 200 tysięcy Kęs.

PZKO jako organizacja Frontu Narodowego aktywnie współpracował przy organizowaniu uroczystości ogólnopństwowych, Zarząd Główny wydał własne wskazówki dotyczące poszczególnych akcji, z którymi zaznajamiał aktyw terenowy na naradach roboczych. Opracowywano materiały metodyczno-repertuarowe, delegowano członków organu na niektóre ważniejsze imprezy, organizowano wyjazdy delegatów ZG na zebrania zarządców. Dla ilustracji wyników tej działalności podajemy, iż np. w ramach Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej w roku 1963 zorganizował nasz Związek 65 tematycznych imprez, w których wzięło udział 8.156 osób, dalej 53 odczyty i referaty, 9 świetlic dla dzieci, 4 wieczory poezji radzieckiej, 24 wystawy książki. Zespoły wystąpiły 85 razy na imprezach własnych, czy organizowanych przez FN. Do dnia 7 listopada zostało zrealizowane ogólnozwiązkowe zobowiązanie. Meldunek o jego realizacji przekazany został przedstawicielom Okręgowego Komitetu KPC na uroczystym aktywie dnia 16. 11. 1963.

W ramach „Tygodnia Walki z Faszyzmem” Koła zorganizowały 15 wieczorów świetlicowych, na których m. in. wyświetlono całowieczorowy film, dokument zbrodni hitlerowskich. Zorganizowano 16 referatów. Członkowie brali czynny udział w manifestacjach pokojowych.

Zarządy Kół tak samo aktywnie współpracowały przy obchodach Wydarzeń Lutowych, Dnia Nauczyciela, Międzynarodowego Dnia Kobiet, Międzynarodowego Dnia Dziecka, Święta Pracy i Dnia Wyzwolenia.

W okresie sprawozdawczym kierowano również uwagę Kół na konieczność nawiązania kontaktów ze szkołą i SRPS poprzez podpisanie umów (patronatów). Realizując wspomniane umowy Koła pozyskały ze swych szeregów 24 przewodników Pioniera, kilku instruktorów do kółek zainteresowań, organizowano świetlice dla dzieci (patrz tabelka działu świetlicowego), odbyło się kilkanaście koncertów wychowawczych, organizowano wspólne festyny, zabawy, bale lub wycieczki. Z drugiej strony szkoły pomagały w werbunku młodzieży do PZKO. W sumie pozyskano 752 młodych. Prócz wspomnianej działalności Koła przeprowadzały werbunek odbiorców prasy. W r. 1963 pozyskano 102 abonentów, zaś w następnym 195 (bez „Zwrotu“).

Aktywnie włączył się również nasz Związek do krótkofalowego współzawodnictwa organizowanego przez Front Narodowy dotyczący doraźnej pomocy przy sianokosach, żniwach, czy pracach jesiennych oraz długofalowego współzawodnictwa „Wzorowa gmina“, uzyskując dwukrotnie wyróżnienie (sianokosy 1964, prace jesienne 1964). Udział we współzawodnictwie „Wzorowa gmina“ znajduje pełne odbicie w naszym wewnętrznym konkursie aktywności Kół o tytuł „Wzorowe Koło PZKO“.

Wspomniane wewnętrzne współzawodnictwo ogłoszone zostało przed kilku laty. Corocznie na podstawie zyskanych doświadczeń regulamin ulegał zmianom. Należy zaznaczyć, że współzawodnictwo to spełniło swe zadanie, jeśli chodzi o uaktywnienie pracy związkowej. W ostatnim jednak okresie zauważamy, że niektóre Koła w pogoni za punktami zapominają o jakości imprez.

Te i podobne niedociągnięcia starano się w okresie sprawozdawczym usuwać przez bezpośredni kontakt z Kołami.

Czy ale w pełni udało się zrealizować zamierzenia, o których mówi uchwała Plenum z grudnia 1962 r.? W zasadzie można powiedzieć, że tak. Narady robocze odbywały się zgodnie z planem, organizowano wyjazdy do Kół, brano udział w występach zespołów i ważniejszych imprezach Kół. Na wszystkich walnych zebraniach byli przedstawiciele ZG, członkowie poszczególnych komisji przeprowadzali lustracje pracy zespołów itp.

Do najważniejszych akcji zorganizowanych przez cały nasz Związek należy zaliczyć dwudniowy „Festiwal PZKO“ (27. i 28. 6. 1964), który był przeglądem dorobku związkowego. Pierwszy dzień festiwalu poświęcony był młodzieży szkolnej oraz zespołom małym. W drugim, po dopołudniowym koncercie najlepszych zespołów, odbył się pochód oraz popisy zespołów w Parku Pokoju w Cz. Cieszynie (udział 10 tysięcy osób).

Na szeroką skalę organizowane są również takie imprezy jak „Święto Góral-skie“ w Jabłonkowie (w ostatnim wzięło udział przeszło 10 tysięcy osób), „Festyn Górski“ oraz konkursy zespołów. Należy również wspomnieć o aktywnej współpracy Kół PZKO ze Sceną Polską. Koła pomagały przy zyskiwaniu stałych abonentów, zapewniały udział na przedstawieniach, organizowały wspólne wyjazdy

do Cz. Cieszyńska, Karwiny czy Hawierzowa, pomagały w propagowaniu przedstawień itp.

Bezsprzecznie do pracy polityczno-organizacyjnej należy i propagacja pracy związkowej. W tym celu powołany został do życia aktyw propagacyjny w składzie: Tadeusz Chrzyszcz (przewodniczący), Tadeusz Berger, Bolesław Duława, dr Janusz Gaudyn, Henryk Jasiczek, Zbigniew Kubeczka, Wilhelm Przeczek, Jan Rusnok, Władysław Sikora, Józef Wantuła, Henryk Szmeja (sekretarz aktywu). Aktyw ten rozpoczął pracę początkiem roku 1964. Jego zadania scharakteryzować można następująco:

- a) kierowanie całokształtem propagandy związkowej,
- b) przygotowanie odpowiednich materiałów, informacji, artykułów,
- c) organizowanie konkursów.

Wyżej wymienione zadania były tematem 6 zebrań. Do najważniejszych należała propagacja Festiwalu PZKO, w ramach której wydano specjalny biuletyn prasowy, przeprowadzono dwa konkursy (na afisz festiwalowy oraz bilet wstępu – w obu konkursach pierwsze miejsce zajął projekt Z. Kubeczki z Orłowej). W drugiej połowie 1964 roku ogłoszono konkurs na afisze okolicznościowe na rok 1965, jak „20-lecie CSRS” (przyjęto projekt B. Liberdy z Trzyńca), MOKiP – projekt inż. B. Firli, afisz dla ChNP – projekt Br. Liberdy, uniwersalny afisz dla Kół – projekt Z. Kubeczki, Festyn Górski oraz exlibris PZKO. W r. 1964 wydano karty życzeń, zaś w ramach MOKiP zorganizowano wystawę exlibrisów zbioru Józefa Ondrusza z Darkowa, wydając zarazem specjalny katalog. Ostatnio aktyw przygotowuje plan akcji i imprez zbliżającego się 20-lecia PZKO.

Zastanawiając się nad całokształtem pracy polityczno-organizacyjnej należy stwierdzić, iż za tym wielkim dorobkiem stoją ludzie, aktywiści, którzy bezinteresownie, nie szczędząc czasu, realizują wspomniane zadania. W celu przygotowywania projektów na odznaczenie tych najaktywniejszych, powołana została przed 4 lata komisja odznaczeniowa. W ramach swej działalności po VIII Zjeździe komisja zaproponowała przyznanie 16 członkom odznaki brązowej, a jednemu odznaki srebrnej „Za zasługi”. W sumie do dnia zjazdu srebrną odznakę otrzymało 76 członków i 16 zespołów, brązową 325 członków i 22 zespoły, a akty uznania przyznano 397 członkom.

W ramach współzawodnictwa aktywności przyznano w okresie kadencyjnym 4 tytuły „Wzorowe Koło PZKO” (Wędrynia, Cz. Cieszyń-Sibica, Kocobędz I, Kocobędz II).

Okręgowa Rada Narodowa w Ostrawie odznaczyła Aktami Uznania w sumie 22 członków i 5 zespołów, zaś Powiatowa Rada Narodowa we Frydku-Mistku na wniosek komisji 4 członków i dwa zespoły. Projekty wystosowano do PRN w Karwinie oraz ORN w Ostrawie (odznaczenia 20-lecia CSRS) są w toku załatwiania. Prócz wspomnianej działalności komisja sporządziła spisy członków PZKO odznaczonych najwyższymi odznaczeniami państwowymi, spisy kierowników i członków BPS, przygotowała ewidencję aktywistów, którzy w najbliższych latach obchodzić będą swój życiowy jubileusz.

PZKO wykazuje
następujący stan posiadania:

Rok	Ilość Kół	Ilość członków
1962	92	19.826
1963	92	19.260
1964	93	18.781

Ilość odbytych zebrań
organu wybieralnego:

Rok	Ilość zebrań plenarnych	Ilość zebrań prezydialnych
1963	5	18
1964	6	15

TABELA ILOŚCI ZEBRAŃ KÓŁ:

Rok	Ilość zebrań członkowskich	Ilość zebrań zarządowych	Ilość walnych zebrań
1962	260	1.377	93
1963	252	1.330	92
1964	281	1.373	92

Działalność oświatowa

Po VIII Zjeździe powołano do życia 2 komisje, które miały pomagać Zarządowi Głównemu realizować zadania w działalności oświatowej: Komisję Oświatowo-Naukową oraz Komisję Wychowawczo-Propagandową. Praktyka wykazała, iż ta struktura organizacyjna nie zdaje egzaminu i dlatego też uchwałą Prezydium rozwiązano Komisję Wychowawczo-Propagandową, a jej zadania realizowała Komisja Oświatowo-Naukowa, Aktyw Świetlicowy oraz Aktyw Propagacyjny.

Dwukrotnie w ciągu kadencji organizowano akcję pozyskiwania dalszych prelegentów. Dla przykładu w drugim etapie zwrócono się do obu szkół selekcyjnych oraz do wszystkich szkół 9-letnich i 30 dalszych osób. Pozyskano 10 prelegentów, z tego 5 już właściwie wyjeżdżało z prelekcjami do Kół przed akcją werbunkową.

Opracowano i wysłano do Kół spis cykli prelekcji. W roku 1964 spis ten uzupełniono cyklami dotyczącymi 20-tej rocznicy wyzwolenia CSRS oraz Milenium i 20-lecia PRL.

Podpisano umowę z Okręgowym Komitetem „Społeczności” w Ostrawie. Umowa ta nie dała właściwie żadnych rezultatów.

Dostarczono prelegentom spis literatury znajdującej się w bibliotece ZG, z której mogą prelegenci korzystać. Spis ten obejmuje 116 pozycji oraz 16 czasopism.

Zakupiono 7 filmów krótkometrażowych, które są do dyspozycji prelegentów.

Z 4 zaplanowanych wieczorów szkoleniowych dla prelegentów i członków Plenum zorganizowano 2 z wynikiem niezadawalającym.

Opracowano i są do dyspozycji Kół 3 tematyczne wieczory pytań i odpowiedzi:

1. Miłość, małżeństwo, rodzina.
2. Twoje miejsce w społeczeństwie.
3. Zagadnienia w pracy PZKO.

DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA KÓŁ:

Rok	Ogólna ilość prelekcji	Cykle	Okolicznościowe	Wieczory pytań i odpowiedzi	Koła, które urządziły prelekcje	
1962	290	56	234	—	—	—
1963	169	86	83	—	43	27
1964	181	65	95	24	35	29

Koła, które w roku 1963 ukończyły cykl:

1. Karwina III-Darków — „O naukowy światopogląd“.
2. Bystrzyca — „O urzeczywistnienie rewolucji kulturalnej“.
3. Skrzeczów — „O naukowy światopogląd“.
4. Leszna Dolna — „O naukowy światopogląd“.
5. Sucha Górna — „Kultura i współczesność“.
6. Karwina I — „Jak człowiek poznał ziemię“.
7. Milików — „O naukowy światopogląd“.
8. Koszarzyska — „O naukowy światopogląd“.
9. Cz. Cieszyń-Sibica — „Zagadnienia międzynarodowe“.
10. Orłowa II-Łazy — „Zagadnienia przemysłowo-techniczne“.

Razem — 10 Kół.

Rok 1964:

1. Sucha Górna — „Jak człowiek zdobył ziemię“.
2. Rychwałd — „O naukowy światopogląd“.
3. Karwina III-Darków — „Kultura i współczesność“.
4. Dąbrowa — „O naukowy światopogląd“.
5. Trzynieć I — „Z dziejów myśli materialistycznej“.

Razem — 5 Kół.

Na ogół można stwierdzić, iż działalność odczytowa w okresie kadencji była bogata. Wyniki jednak tej działalności nie są zadawalające.

- a) Frekwencja w większości wypadków jest słaba.
- b) Zarządy Kół poświęcają mało uwagi przygotowaniom prelekcji.
(Słaba agitacja.)

Prelekcje w cyklach nie spełniają swego zadania – słuchacze się stale zmieniają, nie ma ciągłości w oddziaływaniu na tych samych uczestników.

W r. 1964 zaznacza się wzrost okolicznościowych prelekcji dlatego, iż udało się pozyskać kilku prelegentów, którzy własnymi siłami sporządzili sobie do prelekcji diapozytywy (obrazy świetlne), co wpłynęło, oprócz samego tematu, na popularność tych prelekcji. W roku 1963 w sumie wyjechało do Kół 34 prelegentów, zaś w roku następnym 51 prelegentów.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że stały wzrost uświadczenia polityczno-społecznego, jaki obserwujemy w społeczeństwie polskim na naszym terenie, nie jest wynikiem tylko własnej, związkowej pracy, że zaznacza się mocny wpływ Komunistycznej Partii Czechosłowacji, samego środowiska pracy oraz wpływ rozwijających się socjalistycznych stosunków społecznych. Niemniej jednak nasza praca związkowa wybitnie pomaga procesom kształtowania się socjalistycznej mentalności społecznej.

Chcąc podsumować wyniki pracy wychowawczej wśród naszego społeczeństwa nie da się stwierdzić, w jakim stopniu wpłynęliśmy naszą pracą na wzrost uświadczenia polityczno-społecznego polskiej grupy narodowościowej. Dlatego też do scharakteryzowania tych wyników posługujemy się cytatem z oceny organów nadzórnych, które w ten sposób oceniają stopień uświadczenia polityczno-społecznego naszego społeczeństwa.

(Cytat.) „Już w roku 1962 można było konstatować, iż obywatele narodowości polskiej w całej pełni z świadomą, wysoką aktywnością uczestniczą w twórczej pracy budownictwa socjalistycznego naszego społeczeństwa. Aktywność ta wzrosła parokrotnie z rozwijającym się nowym, socjalistycznym stosunkiem do pracy, z rozwijającymi się progresywnymi metodami działalności społecznej, równolegle z tym, jak stabilizują się na wsi zasady socjalistycznej ekonomiki i utrwalają się więzy socjalistycznych stosunków społecznych w kraju.

W tej sferze zasady jednoci internacjonalistycznej naszych pracujących (Czechów, Słowaków i Polaków) nierozzerwalnie się stabilizowały – i bez przesady – stale się pogłębiają. Świadcstwem tego stanu są liczne dobre wyniki różnych kolektywów, których członkami są ludzie różnych narodowości.

Również i wkład obywateli narodowości polskiej w kierowanie produkcją i państwem jest znaczny.

Sytuacja ta jest widoczna nie tylko w przemyśle, lecz również i na wsi.

Trwałą zasadą już dzisiaj jest równoprawny udział obywateli narodowości polskiej w naszych organach władzy państwowej i administracji państwowej – radach narodowych.

Za tę pracę są obywatelom narodowości polskiej przyznawane najwyższe odznaczenia państwowe.“

Praca świetlicowa

Problemy i zadania pracy kulturalno-oświatowej w świetlicach mają tak szeroki zakres działania i różnorodność form oraz tak się zazębiają, że nie da się ich w zupełności od siebie oddzielić.

Stąd też nie można dokładnie określić, jak daleko sięgają zadania i kompetencje Aktywu Świetlicowego, a gdzie zaczynają się zadania i kompetencje dalszych aktywów.

W okresie międzyjazdowym cała praca świetlicowa opierała się na wytycznych referatu sprawozdawczo-programowego oraz na realizacji uchwał VIII Jubileuszowego Zjazdu PZKO.

W ogólnej działalności związkowej praca świetlicowa polegała na organizowaniu różnorodnymi formami wychowawczo-rozrywkowymi bogatego życia kulturalno-oświatowego dla szerokich mas członkowskich oraz całego społeczeństwa na tutejszym terenie.

Formami tymi to: tematyczne wieczory świetlicowe, rozrywkowe wieczory świetlicowe, wieczory literackie, wieczory dyskusyjne, wieczory pytań i odpowiedzi, referaty, odczyty, tematyczne cykle prelekcji, pogadanki czytelnicze, świetlice dla dzieci, świetlice w przyrodzie, wycieczki turystyczno-krajoznawcze, kursy goto-

Gablotka Koła skrzeczńskiego — I miejsce w konkursie w ramach kampanii przedwyborczej — r. 1964.

wania, kroju i szycia, tańca towarzyskiego itp., wszelkiego rodzaju wystawy, akademie, koncerty, przedstawienia, rewie, estrady, seanse filmowe, wianki itp.

Oprócz chórów i małych zespołów śpiewaczych czy instrumentalnych, zespołów tanecznych, teatralnych i zespołów małych form scenicznych czy estradowych, pracują w niektórych Kołach „Kluby młodzieżowe” oraz sportowe kółka zainteresowań: szachistów, ping-pongistów, siatkarzy, jak również jedyne kółko gimnastyczne w Wędryni.

Celem zobrazowania pewnych wycinków z ogólnej pracy świetlicowej w okresie międzyzjazdowym, niechaj posłużą następujące dane statystyczne:

W latach 1963–1964 odbyło się w Kołach 827 wieczorów świetlicowych przy udziale 53.460 członków i sympatyków PZKO, 311 świetlic dla dzieci z udziałem 20.040 dzieci, 360 świetlic w przyrodzie oraz wycieczek turystyczno-krajoznawczych, w których wzięło udział 15.300 członków, 41 koncertów przy udziale 9.135 słuchaczy, 39 akademii z udziałem 8.011 widzów oraz 85 rewii i estrad przy udziale 13.750 widzów. Zorganizowano 172 wystawy wszelkiego rodzaju, w których wzięło udział 16.809 zwiedzających. Kursów (gotowania, kroju i szycia, tańca towarzyskiego itp.) odbyło się 28 przy udziale 927 uczestników. Zorganizowano 272 bali i zabaw towarzyskich z udziałem 45.068 obecnych. Festyny i wianki odbyły się 107 razy przy udziale 44.849 obecnych. Oprócz wymienionych imprez, odbyło się w ramach wieczorów świetlicowych 294 seansów filmowych z następującymi całowieczorowymi i krótkometrażowymi filmami: Awantura o Basię 57 razy, Szatan z 7 klasy – 31, Czas przeszły – 27, Trzy starty – 24, Historia żółtej cizemki – 22, Wyprawa na Czarcia Wyspę – 23, O Amonicie i 14 harcerzach – 19, Trochę inny świat – 19, Nałęczowska jesień – 6, Baloniki dla siostrzyczki – 5, Generał Walter – 4, Mąż swojej żony – 3, Echo – 3, Elbląg – 3, Cyrk – 2, Od rudy do siarki – 2 razy. Filmy te za pośrednictwem Konsulatu RP w Ostrawie wypożyczono z Ośrodka Kultury Polskiej w Pradze. Dalsze filmy wypożyczały Koła bezpośrednio z Okręgowej Wypożyczalni Filmów w Ostrawie.

Ogólnie problem udziału młodzieży w pracy Kół jest stale aktualny, pomimo tego w pewnym stopniu daje się odczuwać wzrastający napływ młodzieży do pracy w zespołach artystycznych, a w poszczególnych Kołach do pracy formami klubowymi. W niektórych wypadkach można nawet mówić już o dodatkich wynikach tej pracy, jak np. Cz. Cieszyn, Trzynieć, Sucha G., Skrzeczów itd.

W związku z tym należy poruszyć palący problem, jakim jest brak odpowiednio urządzonych lokali świetlicowych, w których można by w całej pełni rozwinąć pracę związkową, a to przede wszystkim formą świetlicową czy klubową.

Ze statystyki wynika, że tylko 45 Kół posiada własne lokale świetlicowe, zaś 20 Kół dzieli się lokalem świetlicowym z innymi organizacjami Frontu Narodowego. 27 Kół w ogóle nie posiada własnego lokalu i odbywa swe zebrania, spotkania i imprezy dorywczo w lokalach restauracyjnych.

Stan lokali świetlicowych w poszczególnych powiatach przedstawia się następująco: w powiecie karwińskim 31 Kół posiada własne lokale świetlicowe, 14 Kół dzieli się z innymi organizacjami FN, zaś 7 Kół nie posiada żadnych lokali. W powiecie frydecko-misteckim sytuacja przedstawia się nieco gorzej,

ponieważ zaledwie 14 Kół posiada własne lokale świetlicowe, 6 Kół dzieli się z innymi organizacjami FN, zaś bez lokali jest 20 Kół.

Pocieszającym objawem oraz potwierdzeniem wzrastającej stopy życiowej jest coraz częstsze posługiwanie się Kół w pracy kulturalno-oświatowej zdobyciami techniki i sprzętami muzycznymi.

I tak według przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, że w Kołach znajduje się: 26 pianin lub fortepianów, 30 Kół posiada różnego rodzaju instrumenty, 6 Kół posiada instrumenty na cały skład orkiestry rozrywkowej, 27 Kół posiada gramofonia, 13 Kół posiada radio, a 20 Kół gramofon.

Magnetofon posiada 36 Kół. Telewizor – 5 Kół. Filmowe aparaty projekcyjne na filmy 16 mm – 13 Kół. Aparaty do rozgłośni posiada 26 Kół. Oprócz tego niektóre Koła posiadają diaprojektory, epidiaskopy i aparaty fotograficzne.

Poważną rolę w pracy świetlicowej odgrywają sportowe kółka zainteresowań szachistów, ping-pongistów czy siatkarzy, turnieje i wzajemne spotkania przyjacielskie.

W okresie międzyczajdowym odbyło się 6 turniejów propagandowych, a mianowicie: 2 turnieje siatkówki urządzone w ramach Festynów Górskich w Koszarzyskach przy ogólnym udziale 14 drużyn, 3 turnieje ping-pongu w Lesznej Dolnej i Darkowie, organizowane przy współpracy tamtejszych Kół, w tym 1 turniej indywidualny przy udziale 38 graczy oraz 2 turnieje drużynowe z ogólnym udziałem 24 drużyn. Propagandowy turniej szachowy odbył się w formie eliminacji obwodowych i centralnych o tytuł najlepszego szachisty PZKO, przy udziale 54 szachistów.

Jedną z tradycyjnie organizowanych akcji wspólnie z Aktywem Czytelniczo-Bibliotekarskim, to Miesiąc Oświaty, Książki i Prasy, organizowany corocznie w październiku. Jest to miesiąc wzmoczonej aktywności związku po okresie wakacyjnym. W tym czasie odbywa się najwięcej wieczorów świetlicowych, edczytów, referatów, pogadanek czytelniczych, wszelkiego rodzaju wystaw, występów zespołów artystycznych oraz wystaw książek, które połączone są z kiermaszem i loterią książkową.

Jak poczytną jest na naszym terenie książka, świadczą cyfry sprzedanych kuponów loteryjnych w ramach MOKiP.

W roku 1963 w ramach MOKiP sprzedano w Kołach 11.966 kuponów książkowych za kwotę 59.830 Kčs, zaś w roku 1964 sprzedaż wynosiła 12.394 kuponów za kwotę 61.970 Kčs. Razem w okresie międzyczajdowym w ramach MOKiP sprzedano 24.360 kuponów za ogólną sumę 121.800 Kčs.

Z większych akcji w ramach MOKiP wymienić należy recitale fortepianowe Anieli Budnik-Halamowej w poszczególnych Kołach i w Cz. Cieszynie.

Wystawę książki polskiej, organizowaną dwukrotnie w latach 1963–64 przy współpracy ZG przez Ars Polonę i Knięgę w Cz. Cieszynie, Trzyńcu i Jabłonkowie, połączono z wystawą reprodukcji obrazów oraz sprzedażą płyt gramofonowych. W r. 1964 dołączono również I wystawę exlibrisów ze zbiorów Józefa Ondrusza z Darkowa. Z dalszych akcji to: konferencja prasowa z ramienia ZG PZKO w Domu Kultury w Cz. Cieszynie, „Wystawa kultury polskiej“, „Wystawa Kraszewskiego“ oraz „Wystawa 20-lecia PRL“, jako wystawy objazdowe

w poszczególnych Kołach, jak: Olbrachcice, Stanisławice, Kocobędz II, Cierlicko Górne itd. Objazdowa wystawa pt. „Śladami pracy PZKO“, objazdowe wystawki w ramach MPCR pt. „Kobieta w Związku Radzieckim“, „Teatr Kirowa“ oraz „Zdobycze techniki w ZSRR“.

Końcem roku 1964 rozpoczęto akcję objazdowej wystawki na 20-lecie CSRS. Drugą tradycyjną już akcją, to organizowany przez Aktyw Świetlicowy konkurs dekoracji gablotek PZKO. W latach 1963–1964 odbyły się 4 takie konkursy, w których w sumie oceniono 78 gablotek. W 1963 w ramach MOKiP oceniono 16 gablotek, w ramach MPCR 18 gablotek, zaś w roku 1964 w ramach kampanii przedwyborczej do rad narodowych wszystkich stopni oceniono 22 gablotki. Tak samo w ramach MOKiP oceniono również 22 gablotki. Zwycięzcami w poszczególnych konkursach były następujące Koła: MOKiP – 1963 – I miejsce – Nydek, 7 równorzędnych II miejsc, Koła: Bładowice Dolne, Sucha Górna, Darków, Sibica, Bystrzyca, Karwina 1-Miasto, Szonychel, oraz 2 równorzędne III miejsca: Skrzeczów i Nawsie.

MPCR – 1963 – 2 równorzędne I miejsca: Skrzeczów i Bystrzyca, 3 równorzędne II miejsca: Karwina 1-Miasto, Sucha Górna, Bładowice Dolne oraz 2 równorzędne III miejsca: Darków i Nydek.

Kampania przedwyborcza – 1964 – I miejsce Skrzeczów, II – Karwina V-Stare Miasto, III – Orłowa I, IV – Orłowa II-Łazy, V – Szonychel.

MOKiP – 1964 – I miejsce Nydek, II – Szonychel, III – Karwina V-Stare Miasto, IV – Bładowice Dolne, V – Bystrzyca oraz dwa równorzędne wyróżnienia otrzymały Koła: Sucha Dolna i Żywocice.

W stałej trosce o podnoszenie kwalifikacji kierowników świetlic w pracy świetlicowej, zorganizowano 10-dniowy internatowy kurs pracy kulturalno-oświatowej w Koszarzyskach, który odbył się w dniach 1.–10. 7. 1963. W dziale świetlicowym wzięło udział 5 kierowników świetlic oraz 7 kandydatów.

W dniach 29. 1. – 13. 3. 1964 zorganizowano wieczorowy kurs obsługi technicznej, na którym zapoznawano uczestników z obsługą diaprojektorów, epidiaskopów, magnetofonów oraz aparatów projekcyjnych na filmy 8 i 16 mm. Kurs ten ukończyło 30 uczestników.

W czasie od 19. 10. – 7. 12. 1964 odbył się wieczorowy kurs dla prowadzących wieczory świetlicowe czy też wieczory rozrywkowo-estradowe (konferansjerów). W kursie tym wzięło udział 20 uczestników.

W ciągu omawianego okresu sprawozdawczego zamieszczono w 6 wydanych numerach biuletynu „Nasza Praca“, oprócz różnego rodzaju instrukcji i wskazówek metodycznych, szereg pozycji repertuarowych do użytku zespołów artystycznych. 26 wierszy, 10 monologów, 26 skeczy, 4 montaże, 18 opracowań charakterystyki poszczególnych sztuk, 3 opracowania książek dla kółek czytelniczych, 4 konkursy i kwizy literackie, 5 pieśni na kwartet męski, 10 pieśni na tercet żeński, 2 piosenki sceniczne, 1 opracowanie polki pionierskiej, projekty urządzenia i dekoracji wnętrz lokali świetlicowych. Drukiem wydano 4 pasowe hasła dla świetlic.

Pracą świetlicową w terenie kierował 14-osobowy Aktyw Świetlicowy przy ZG PZKO, który na swych zebraniach omawiał, uzgadniał i wysuwał wnioski

dotyczące dalszej terenowej pracy świetlicowej. Organizował kursy, konkursy i turnieje. Odbyło się 12 zebrań aktywu, 4 odprawy kierowników świetlic, oraz z ramienia aktywu odbyło się 57 wyjazdów do Kół, celem przeprowadzenia lustracji i instruktaży.

W dniach 17.-20. 9. 1963 na naradach obwodowych w poszczególnych obwodach członkowie Aktywu Świetlicowego omawiali z przedstawicielami Kół zagadnienia całokształtu pracy świetlicowej.

W skład osobowy aktywu wchodził następujący członkowie: Jan Pribula — przewodniczący, Jan Baron, Józef Franek, Władysław Kwaśnica, Alfred Kocur, Konstanty Krzystek, inż. Ludwik Kubiński, Helena Macurowa, Gabriel Palowski, Wilhelm Sembol, Olga Waclawczyk, inż. Leopold Wałoszek, Józef Wantuła oraz Helena Zoniowa.

Ze względu na odejście instruktora działu świetlicowego tow. J. Wantuły na inną placówkę pracy, dział ten przejął dodatkowo od 1. 1. 1964 tow. Konstanty Krzystek.

Statystyka pracy świetlicowej za lata 1962-1964

Wyszczególnienie	1962		1963		1964		Razem 1962/64	
	ilość	udział	ilość	udział	ilość	udział	ilość	udział
Wieczorów świetlicowych	489	28.429	350	22.383	477	31.077	1.316	81.889
Świetlice dla dzieci	108	8.370	144	7.844	167	12.196	419	28.410
Świetlice w przyrodzie i wycieczki turystyczno-krajoznawcze	143	6.990	191	7.276	169	8.024	503	22.290
Wystawy wszelkiego rodzaju	51	5.423	84	7.476	88	9.333	223	22.232
Koncerty	14	2.381	22	4.435	19	4.760	55	11.576
Akademie	32	5.466	17	4.190	22	3.821	71	13.477
Rewie — estrady	36	7.206	37	5.169	48	8.581	121	20.956
Bale — zabawy towarzyskie	170	26.033	134	22.736	138	22.332	442	71.101
Festyny — wianki	54	17.084	51	20.299	56	24.550	161	61.933
Kursy i szkolenia	11	374	10	348	18	579	39	1.301
R a z e m	1.108	107.756	1.040	102.156	1.202	125.253	3.350	335.165

Dział czytelniczno-bibliotekarski

W latach 1961–62 oraz 1962–63 odbyły się Konkursy Czytelnicze. Aktyw Czytelniczo-Bibliotekarski typował na dany sezon szereg książek, zaś po ich przeczytaniu odbywały się w Kołach pogadanki. W marcu 1963 roku aktyw po doświadczeniach z terenu postanowił nie ogłaszać konkursów czytelniczych, a to z kilku przyczyn (brak dostatecznej ilości wytypowanych książek w księgarniach, za długi okres do zapamiętania dość dużej ilości książek itp.). Zamiast konkursu ogłasza aktyw obecnie książki miesiąca, które typuje w zależności od ważnych rocznic literackich czy też wydarzeń. W r. 1964 były to np. następujące książki: St. Żeromski „Wierna rzeka”, W. Szekspir „Romeo i Julia”, I. Shaw „Młode lwy” oraz J. Bondariew „Cisza”. Po przeczytaniu każdej wytypowanej książki odbywają się pogadanki, na które wyjeżdżają przedstawiciele aktywu.

W Kołach istnieją także zespoły czytelnicze, które oprócz książek miesiąca wybierają sobie dowolną książkę i dyskutują o niej na wieczorach dyskusyjnych.

Aktyw Czytelniczo-Bibliotekarski współpracuje z Powiatową Biblioteką Ludową w Karwinie przy organizowaniu Młodzieżowych Konkursów Czytelniczych w powiecie karwińskim, zaś w pow. misteckim jest sam ich organizatorem. Liczba uczestników z roku na rok wzrasta. Konkurs cieszy się wśród młodzieży dużym powodzeniem. Świadczy o tym fakt, że w roku 1964 uczestniczyło w nim 437 uczestników w powiecie karwińskim, a w powiecie misteckim 524.

W latach 1963 i 1964, jak corocznie, zorganizowano w ramach MOKiP loterię książkową. W 1964 roku rozsprzedano w Kołach 12.394 kuponów. W większości Kół odbyły się przy tej okazji wystawki książek. W latach 1963–64 zorganizowała Kniha wraz z Ars Poloną wystawę książki polskiej w Karwinie, Cz. Cieszyń, Trzyńcu i Jabłonkowie.

O tym, że nasze czytelnictwo rozwija się dobrze, świadczy między innymi zwiększający się z roku na rok import polskich książek w obu powiatach. Dla przykładu kilka cyfr:

w roku 1961	–	600.000 Kčs
1962	–	860.000 Kčs
1963	–	1.000.000 Kčs
1964	–	1.060.000 Kčs

Obrót detaliczny sprzedaży książki polskiej przedstawiał się następująco:

w roku 1962	–	630.030 Kčs
1963	–	881.290 Kčs
I półrocze 1964	–	468.434 Kčs

Na jednego mieszkańca narodowości polskiej przypada przeciętnie zakup książek polskich za sumę:

w roku 1961	–	10,10 Kčs
1962	–	10,40 Kčs
1963	–	14,30 Kčs
I półrocze 1964	–	16,20 Kčs

Skład osobowy Aktywu Czytelniczo-Bibliotekarskiego:

1. Józef Stebel	9. Stanisław Siedloczek
2. Józef Franek	10. Helena Śliwka
3. Zofia Kowalczyk	11. Jadwiga Szczerba
4. dr Józef Macura	12. Tadeusz Tesarczyk
5. Franciszka Michalik	13. Jerzy Tomoszek
6. prof. Józef Niemiec	14. Henryk Trzaskalik
7. Anna Pinkas	15. Aleksandra Mrózek
8. Ludwika Rabinowa	

W ciągu kadencji zwolniono na własne żądanie tow. tow.: Aleksandrę Mrózek, prof. Józefa Niemca, Jadwigę Szczerba, Stanisława Siedloczka. Dokooptowano do aktywu tow. Lidię Gójniczek. Aktyw na swych zebraniach typował nowe książki oraz przygotowywał pogadanki na temat książek miesiąca. Na pogadanki do Kół wyjechali przedstawiciele aktywu

w roku 1962 – 34 razy
 1963 – 46 razy
 1964 – 45 razy.

Aktyw czuwał nad zakupem nowych pozycji do biblioteki ZG. Stan biblioteki do grudnia 1964 roku wynosi 4279 tomów. Z tego sztuk teatralnych, materiałów satyrycznych oraz teatrologii: 1430 tomów. Materiałów śpiewaczych, tanecznych, świetlicowych, poezji, materiałów pomocniczych do prelekcji: 2849 tomów.

Konkurs Czytelniczy

Zespoły Czytelnicze

Rok	Ilość pogadańek	Ilość uczestników	Ilość pogadańek	Ilość uczestników
1961/62	14	130	21	865
1962/63	5	64	41	265

Książki miesiąca

Rok	Ilość pogadańek	Ilość uczestników	Ilość zesp. czyt.
1964	45	1126	21

Młodzieżowy Konkurs Czytelniczy

Powiat Karwina

Powiat Mistek

Rok	Ilość szkół	Ilość uczniów	Ilość szkół	Ilość uczniów
1961/62	10	389	—	—
1962/63	14	383	2	105
1963/64	10	427	8	524

Sprawozdanie działu żywego słowa

Po VIII Zjeździe PZKO dział teatralny przekształcił się w dział żywego słowa. Nazwa ta określiła ściślej charakter i zasięg jego pracy. W okresie międzyjazdowym pojmował on do swej działalności: zespoły teatralne PZKO, szkolne zespoły teatralne, recytację indywidualną oraz kółka zainteresowania poezją. Od 1. 1. 1964 również zespoły pracujące małymi formami scenicznymi.

Do najliczniejszych oraz wykazujących się systematyczną pracą zespołów należą zespoły teatralne, hołdujące tradycyjnym formom pracy. Prócz wystawiania całowieczorowych sztuk, interesują się one również małymi formami scenicznymi (Lutynia Górna, Łąki, Olbrachcice, Skrzeczów, Sucha Górna, Nawisie, Wędrynia itd.): Dwa z nich: zespół teatralny PZKO Wędrynia i zespół teatralny PZKO Nawisie otrzymały w latach 1963 i 1964 wyróżnienia PRN w Mistku. Zespoły teatralne PZKO sięgają bardzo często po ambitny repertuar, repertuar zaangażowany, poruszający aktualne i istotne problemy współczesności. Do bardzo rzadkich wypadków zaliczyć trzeba przedstawienia nie zgłaszane w ZG, budzące zastrzeżenia nie tylko ze strony ZG, lecz samych wykonawców i organizatorów. W okresie międzyjazdowym mieliśmy czynnych 45 zespołów teatralnych, z których 29 wystawiło

„Damy i huzary” A. Fredry wystawił w r. 1963 zespół teatralny PZKO w Nawisiu.
Reżyser Jan Pyszko.

sztuki całowieczorowe, pozostałe zaś przygotowały jednoaktówki, programy na świetlice, programy estradowe i montaże poetyckie.

Do bardzo aktywnych zespołów zaliczamy szkolne zespoły teatralne. Ewidencję tych zespołów prowadzimy na podstawie zgłoszeń do całorocznych konkursów. Do najczęściej spotykanych form pracy w szkolnych zespołach teatralnych należą przedstawienia teatralne, rewie i estrady. Uroczyste i odświeżające dni dla szkoły znajdują zazwyczaj swój wyraz właśnie w formie przedstawienia lub rewii. Dobre wyniki, osiągane w tej dziedzinie pracy odtwórczej, wiążą się z systematyczną pracą poszczególnych szkół i nauczycieli, z pracą, w której nie ma długich przestojów i przerw (Karwina 1, Stonawa, Sucha Górna, Bystrzyca-Pasieki, Jabłonków, Wędrynia, Nawsie itd.).

Do zespołów, które w dwuletnim okresie wystawiły programy dające się ująć pod miano małych form scenicznych, zaliczamy: Bystrzycę („Smoczek“), Nawsie, Leszną Dolną („Smyki“), Wędrynię, Niebory, Karwinę 5, Czeski Cieszyń, Olbrachcice. Dwa z nich uzyskały w zeszłorocznym konkursie wyróżnienia za właściwe pojmowanie małych form scenicznych: był to zespół Koła PZKO Nawsie i „Smoczek“ z Bystrzycy. Zespół z Dolnej Lesznej uzyskał w r. 1963 wyróżnienie PRN w Mistku. Praca tych zespołów nie może wyjść poza wiek niemowlęcy. Brak kierowników i instruktorów dla tego rodzaju zespołów jest jednym z najpoważniejszych problemów dalszego rozwoju tej formy pracy zespołów.

Recytacja uprawiana jest indywidualnie poza nielicznymi kółkami zainteresowania poezją (Darków, Łąki, Sucha Górna, Sucha Dolna). Tej formy pracy próbował również Trzynieć, Olbrachcice i Skrzeczów. Na zainteresowanie tą dziedziną odtwórczą mają bodajże największy wpływ konkursy organizowane przez ZG PZKO i w ramach KTMiP.

Aktyw Teatralny, Sekcja Szkolna, Aktyw Małych Form Scenicznych

W skład AT i SSz wchodzi 20 członków (z czego 11 tworzy SSz). AMFS tworzy 10 osób. Aktywy schodzą się mniej więcej co 1½ miesiąca. Praca ich koncentruje się głównie na sprawach związanych z konkursami, na omawianiu ogólnych wytycznych dla pracy działu, na pracy instruktażowej i lustracjach w zespołach terenowych. Członkowie aktywów wchodzi w skład poszczególnych komisji sędziowskich, poza nielicznymi wyjątkami są aktualnymi kierownikami i reżyserami w zespołach. W okresie od 1. 1. 1963 do 31. 12. 1964 odbyło się 148 wyjazdów z ramienia aktywów na przedstawienia zespołów terenowych i szkolnych, 55 wyjazdów instruktażowych.

Poszczególne aktywy współpracują z Domem Oświaty w Karwinie, z Domami Pioniera w Karwinie i Mistku oraz CZM, z DILIA w Pradze i AGTILEM w Warszawie.

Konkursy

Trzy rodzaje konkursów, ogłaszanych co roku przez dział żywego słowa, posiadają już, można tak rzec, swoją długoletnią tradycję. Jest to konkurs PZKO-wskich zespołów teatralnych, konkurs szkolnych zespołów teatralnych oraz konkurs recytacji.

W roku 1962–63 przebiegało w zespołach PZKO-wskich współzawodnictwo aktywności zespołów teatralnych i konkurs na najbardziej pomysłową dekorację. W konkursach tych wzięło udział: we współzawodnictwie 43 zespołów, w konkursie na najbardziej pomysłową dekorację 19 zespołów. Wyróżniły się zespoły Nawsie, Stanisławice, Olbrachcice, Jabłonków, Wędrynia, Skrzeczów, Karwina Granice, Łąki. W następnym sezonie 1963–64 przebiegało nadal współzawodnictwo aktywności zespołów z udziałem 45 zespołów oraz konkurs sztuk współczesnych z udziałem 7 zespołów. Na czołowe miejsca w tych konkursach wysunęły się zespoły ze Skrzeczonia, Łąk, Nawsia, Wędryni, Karwiny 5, Łyżbic, Kocobędza II, Boconowic, Karwiny Granic, Śmiłowic, które umocniły swoje pozycje i włączyły się do dalszego współzawodnictwa i konkursu w sezonie 1964–65. Repertuar zespołów obracał się przede wszystkim w kręgu pozycji współczesnej literatury dramatycznej i wypróbowanych sztuk klasycznego repertuaru, jak „Zemsta“, „Gwałtu, co się dzieje“, „Damy i huzary“, A. Fredry, „Karpaccy górale“ J. Korzeniowskiego, „Skalmierzanki“ J. N. Kamińskiego.

Konkurs szkolnych zespołów teatralnych jest jedną z form współpracy PZKO ze szkołą i Organizacją Pioniera. W sezonie 1962–63 w konkursie tym wzięło udział 23 zespołów, w sezonie 1963–64 14 zespołów. Konkurs ten ze względu na KTMiP przebiega oddzielnie w powiecie Mistek i Karwina. Do szkół, które w tych konkursach uzyskały dobre wyniki i zajęły pierwsze lokaty, należą: Mosty, Nawsie, Wędrynia, Bystrzyca-Pasieki, Leszna Dolna, Bystrzyca, Nydek, Czeski Cieszyn, Stanisławice, Sucha Górna, Karwina 1, Stonawa. Do najczęściej grywanych i ulubionych autorów sztuk dla dzieci należą E. Szelburg-Zarembina, M. Kownacka, K. Jeżewska, B. Wrzos, I. Słońska.

Do konkursów, które przejawiają tendencję zwykłą, jeśli chodzi o udział, i skłaniają się ku określeniu akcji masowej, należą konkursy recytacji PZKO. Do roku 1964 przebiegały jako samodzielne imprezy PZKO w ramach KTMiP. W bieżącym roku PZKO stało się głównym organizatorem konkursu recytacji polskiej w KTMiP. Konkurs ten obejmuje dzieci, młodzież i dorosłych od 6 lat wzwyż. W roku 1962 mieliśmy 96 uczestników, w roku 1963 136 uczestników, 1964 206 uczestników, 1965 355 uczestników. Recytatorzy sięgają najczęściej po utwory Brzechwy, Mickiewicza, Konopnickiej, Jasiczka, Gałczyńskiego, Tuwima. Ostatnio pojawiły się, zwłaszcza w kategoriach wyższych, utwory młodych poetów radzieckich.

Kursy i szkolenia

W związku z ogólnym nastawieniem się działu na rozwijanie różnych form ruchu miłośników języka ojczystego, na sprawy wymowy i dykcji i tego, co się z tym ściśle wiąże, tj. recytacji, rozpoczęliśmy w roku 1963 zajęcia w Studium żywego słowa, które nawiązywało na internatowy kurs w Koszarzyskach latem roku 1963. Na kursie tym, który z reguły był kursem reżyserskim, względu na wiek i doświadczenia kursistów kazały nam skierować program zajęć na zaznajamianie się z elementarzem aktora. Zajęcia na tym kursie prowadzili aktorzy Sceny Polskiej Franek Michalik i Włodzimierz Tympalski, dalej Henryk Jasiczek i He-

Irena Wojnarowa. Studium żywego słowa nawiązało na tę część zajęć, na których omawiano zagadnienia dykcji, poprawnej wymowy, wiersza i jego interpretacji. Słuchaczami Studium żywego słowa stali się kursисти, zaś wykłady prowadził aktor SP Włodzimierz Tympalski. Prócz normalnych zajęć, które trwały przez okres 9 miesięcy, kursисти przygotowali dwa montaże poetyckie, z którymi wystąpili na „Podwieczorku przy stoliku“, na przeglądzie zespołów tanecznych i w radio ostrawskim. Taka forma szkoleń, połączona z przygotowaniem konkretnego programu i występu i pozwalająca na rozłożenie zajęć na dłuższy okres czasu, a tym samym wprowadzenie pewnej systematyczności, zdała egzamin i potwierdziła słuszość jej założeń.

Do działalności szkoleniowej działu zaliczamy również coroczne wyjazdy członków aktywu na ogólnopolskie przeglądy teatralne do Hronowa, które pomagają nam w uzyskaniu ogólnego rozeznania i orientacji. Takie porównania i konfrontacje są nam bardzo potrzebne. Członkowie aktywu uczestniczą na tych przeglądach w dyskusjach i zajęciach prowadzonych przez wybitnych działaczy ruchu amatorskiego i fachowców.

Również wyjazdy na występy gościnnych zespołów względnie na ciekawsze przedstawienia ostrawskiego teatru są cennymi tematami do rozważań i dyskusji członków aktywu. Członkowie aktywu i kursисти oglądali satyryczny program teatru P. Bezruča „Čert na štaflích“, kabaret studencki „Zelená husa“, teatrzyk praski „Na zábradlí“, teatr satyryczny „Večerní Brno“ ze sztuką „Akce H“, w teatrze ostrawskim przedstawienie sztuki Bulgakowa „Molier“, Kohouta „Válka s mloky“ i występ „Laterny magiki“ z dwoma programami.

Materiały repertuarowe

Bibliotekę ZG PZKO uzupełniono 87 tytułami pozycji repertuarowych: z tego było 39 sztuk całowieczorowych, 12 sztuk dla szkolnych zespołów teatralnych, 1 montaż publicystyczny, 5 montaży poetyckich, 2 kabarety, 9 jednoaktówek, 19 zbiorów materiałów satyrycznych. W wydany przez ZG biuletynie opublikowano 3 wiersze, 3 montaże poetyckie, 2 piosenki, 43 skecze i materiały satyryczne, 2 krótkie scenki dla dzieci. Prócz tego umieszczano w nim krótkie noty informacyjne o sztukach i materiale repertuarowym znajdującym się w ZG. Do Kół i szkół rozprowadzono podręczniki do charakteryzacji, zbiór współczesnej poezji radzieckiej, „Teatr z pieśni“ i „Teatr lalek teatrem dla wszystkich“.

Imprezy działowe

Pewnym urozmaicheniem pracy działu były publiczne imprezy organizowane przy współpracy innych działów, szczególnie zaś Aktywu Tanecznego. Razem było to 7 imprez, które rozbiły pewien schemat pracy działu i przyniosły organizatorom bogate doświadczenia. W pewnym sensie były również sprawdzianem założeń pracy działu. Jesienią roku 1963 był to Podwieczorek przy stoliku (wspólnie z AŚ i AT), który był swego rodzaju przeglądem młodego narybku PZKO i form pracy, szczególnie mu odpowiadających i przez niego uprawianych. Rewia dziecięca

(wspólnie z AT) ukazała szerszemu ogółowi dorobek tych najmniejszych w zakresie tańca, rytmiki, recytacji. Chodziło w tym wypadku o pokazanie tego najlepszego, co w danych dziedzinach posiadamy: dziecięcy zespół rytmiki i zwycięzców konkursu recytacji PZKO i KTMiP. Rewię w trochę zmienionej obsadzie i ze zmienionym programem powtórzono jeszcze w roku 1964 w Łazach. Do tradycyjnych imprez można już zaliczyć (choć odbyła się dopiero po raz drugi) karnawał dziecięcy w Czeskim Cieszynie. Jest to impreza, która znajduje ogromne uznanie w oczach dzieci i młodzieży. Około 700 dzieci bawi się co roku na tym karnawale urozmaiconym występami, konkursami, loterią, programem, quizami, prowadzonym przez aktorów SP.

Przy okazji konkursu recytacji i zajęć w Studium żywego słowa zorganizowaliśmy dwie imprezy, na których przedstawili się zwycięzcy konkursu recytacji 1964 i uczestnicy Studium żywego słowa. W obydwu wypadkach chodziło nie tyle o samych wykonawców, ile o zbadanie zdolności odbiorczych naszego widza. Gdzieś indziej normalnie praktykowane imprezy te miały u nas charakter raczej eksperymentalny.

Wspomnieć trzeba również o współpracy wszystkich działów przy zestawianiu i zapewnianiu programu na Festiwal PZKO w roku 1964. Jeśli chodzi o dział żywego słowa, przede wszystkim programu szkolnego i małych zespołów w przeddzień festiwalu.

Swego rodzaju patronat objął również nasz dział nad terenową imprezą młodzieżową o charakterze rewii piosenki, organizowaną przez zespół „Smyki” z Lesznej Dolnej. Podobną imprezę zainicjowała w powiecie karwińskim „Wesoła siódemka” z Karwiny 6.

Kostiumeria

Kostiumeria PZKO wypożyczyła w latach 1963–64 10.577 sztuk kostiumów, peruk, butów. Stan uzupełniła o 426 sztuk kostiumów, 12 peruk, 18 kapeluszy, 37 par butów i 26 sztuk różnego rodzaju rekwizytów.

Skład Aktywu Teatralnego:

1. Alojzy Kudzielka, przewodniczący AT	11. Otokar Matuszek
2. Wanda Cejnar, instruktor	12. Paweł Morcinek
3. Tadeusz Chrząszcz	13. Władysław Niedoba
4. Leopold Dziech	14. Antoni Pieknik
5. Henryk Faja	15. Wilhelm Przeczek
6. Fryderyk Gogółka	16. Helga Puk
7. Bogusław Janiczek	17. Jan Pysko
8. Ema Jurzyca	18. Emil Śliwka
9. Zofia Kowalczyk	19. Helena Śliwka
10. Konstanty Krzystek	20. Adam Wawrosz

Skład Sekcji Szkolnej AT:

1. Otokar Matuszek, przewodniczący
2. Antoni Pieknik, zastępca przewod.
3. Aniela Bystron
4. Bogusław Janiczek
5. Łucja Frankowa
6. Maria Matuszyńska
7. Jan Pyszko
8. Wilhelm Przeczek
9. Elżbieta Rusnok
10. Tadeusz Rzyman
11. Wanda Serwatka

Skład Aktywu małych form scenicznych:

1. Ludwik Cieńciała, przewodniczący
2. Bronisław Procter
3. Emil Śliwka
4. Kazimierz Gattnar
5. Bronisław Liberda
6. Marta Kaim
7. Edward Kaim
8. Krystyna Niemiec
9. Halina Bergerowa
10. Tadeusz Berger

Zestawienie statystyczne kursów i szkoleń działu żywego słowa w latach 1962-63 oraz konkursów działowych w poszczególnych powiatach i centralnych

L. p.	O z n a c z e n i e	1962	1963	1964
	Ilość 14-dniowych internatowych kursów reżyserskich	—	1	—
	Ilość uczestników	—	16	—
	Ilość kursów żywego słowa	—	1	1
	Ilość uczestników	—	20	16
	Ilość 30-godzinowych kursów pracy aktora i reżysera	1	—	—
	Ilość uczestników	10	—	—
	Ilość kursów charakteryzacji	1	—	—
	Ilość uczestników	21	—	—
	Ilość zorganizowanych konkursów szkolnych i PZKO-wskich zespołów teatralnych	2	3	3
	Ilość zespołów biorących udział	49	66	59
	Ilość konkursów recytacji	1	1	1
	Ilość uczestników	96	136	206

Zestawienie działalności zespołów teatralnych PZKO w latach od 1962-1964

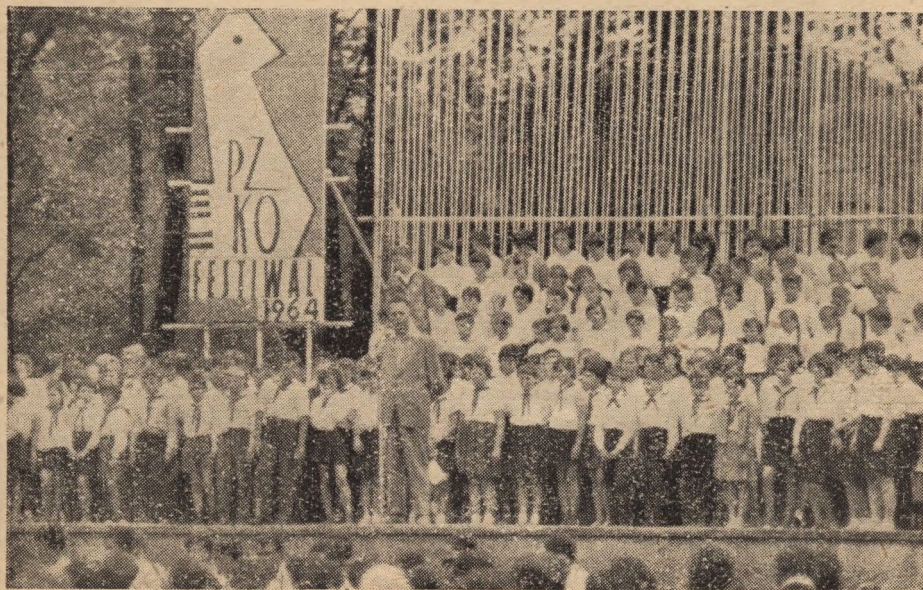
O z n a c z e n i e	1962	1963	1964
Ilość premier sztuk całowieczorowych	33	22	26
Ilość premier sztuk jednoaktowych	28	17	19
Ilość repрыз sztuk całowieczorowych	40	24	26
Ilość repрыз sztuk jednoaktowych	7	9	11
Ogólna ilość przedstawień	108	72	71
Ilość czynnych zespołów teatralnych	42	45	46
Ilość członków zespołów teatralnych	806	714	727

Sprawozdanie działu śpiewaczo-muzycznego za lata 1963—1964

Po VIII Zjeździe PZKO w skład Aktywu Śpiewaczo-Muzycznego wchodził następujący członkowie: Franciszek Szarowski – przewodniczący, Józef Wierzoń, Eugeniusz Fierla, Paweł Kaleta, Józef Firla, Bruno Rygiel, Józef Stebel, Karol Gąsior, Augustyn Koch, Alfons Brzuska, Teofil Gattnar, Edward Kaim, Władysław Cieślak, Wilhelm Budziński, Władysław Stalmach i Zbigniew Brzuska. W ciągu kadencji odeszli z aktywu: Wilhelm Budziński, Władysław Stalmach i Władysław Cieślak.

Członkowie aktywu spotkali się na 20 zebraniach, na których omawiali i wysuwali wnioski dotyczące spraw ogólnej działalności śpiewaczo-muzycznej. Do najważniejszych należały: typowanie i wydawanie repertuaru pieśniowego, przygotowanie ogólnozwiązkowych konkursów zespołów małych i solistów, konkursu piosenkarskiego, zawodów śpiewaczych chórów, występów na Festiwalu związkowym, „Sejmiku śpiewaczego“, kursu dyrygentów, przygotowanie obchodów jubileuszowych z okazji 40-lecia zorganizowanego śpiewactwa na naszym terenie, przygotowanie reprezentacji śpiewaczej do Poznania na Festiwal o „Laur 20-lecia PRL“, nawiązanie ściślejszej współpracy ze Zjednoczeniem Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych.

Członkowie aktywu spotkali się z zespołami terenowymi na 45 lustracjach podczas prób i występów. Terenową działalność omawiano na 4 odprawach oraz 11 naradach obwodowych.

Połączone chóry szkolne w pierwszym dniu Festiwalu 1964 na estradzie ...

Sekcja szkolna, która rozpoczęła swoją działalność początkiem 1964 r., odbyła 5 zebrań. Członkowie sekcji szkolnej omówili pomoc nauczycielom śpiewu w szkołach polskich formą wydawania materiałów nutowych służących do nauczania śpiewu. Wydano 15 pieśni dla klas I-V.

W latach 1963-64 wydano i dostarczono zespołom terenowym:

4 pieśni jednogłosowe	w łącznym nakładzie 8.000 egz.
22 pieśni na chór mieszany	w łącznym nakładzie 4.500 egz.
8 pieśni na chór męski	w łącznym nakładzie 1.500 egz.
9 pieśni na chór żeński	w łącznym nakładzie 1.500 egz.
19 pieśni dla zespołów małych	w łącznym nakładzie 2.800 egz.

Razem 62 pieśni w łącznym nakładzie 18.300 egz.

W tej liczbie jest 9 utworów oryginalnych oraz 28 pozycji w układach autorów rodzimych.

W 1963 r. odbył się w Koszarzyskach 10-dniowy kurs szkoleniowy dla dyrygentów z udziałem 15 uczestników (8 zaawansowanych). 64 godzin lekcyjnych prowadzili: A. Tiahan, B. Rygiel, E. Fierla, J. Firla i E. Suchanek. W ćwiczeniach praktycznych wzięły udział chór mieszany „Górnik” oraz Chór Męski Nauczycieli Polskich.

Analiza związkowego ruchu śpiewaczo-muzycznego za okres dwu ostatnich lat wykazuje, że w Kołach PZKO pracują dwie grupy chórów i zespołów małych. Do pierwszej grupy należą zespoły, których pracę cechuje regularność i systematyczność w ciągu całego roku, zaś do grupy drugiej należy zaliczyć zespoły o sporadycznym, dorywczym trybie pracy.

Liczba członków w większości chórów ulega zmianom. W niektórych chórach powiatu karwińskiego zmniejszyła się ilość śpiewaków z powodu przeprowadzania się do nowych osiedli. (Zniszczenia terenowe Karwiny 2, Orłowej, Suchej). Chóry, w szczególności zaś chóry męskie, odczuwają brak przyływu młodzieży, która zastąpiłaby odchodzące kadry starszych. Od ubiegłego roku napływ młodych do niektórych chórów, przede wszystkim mieszanych, uległ pewnej poprawie („Przyjaźń“, „Górnik“, Karwina-Solca i inne). W okresie sprawozdawczym powstały 2 nowe chóry: chór ~~męski~~ **żeński** „Tęcza” w Suchej Górnej i chór męski w Cz. Cieszyńie.

Chóry prowadzi przeszło 40 dyrygentów, w połowie rekrutujących się spośród nauczycieli, zaś drugą połowę stanowią pracownicy umysłowi i robotnicy. Nie wszyscy dyrygenci posiadają kwalifikacje odpowiadające dzisiejszym wymogom pracy śpiewaczej. Braki te część dyrygentów wyrównuje zapalem i poświęceniem. Poziom artystyczny zespołów zależy od zaawansowania dyrygentów oraz od właściwego ujęcia organizacyjnego chóru. Poziom chórów PZKO od kilku lat nie ulega poważniejszym zmianom. Np. chóry męskie „Hasło” w Orłowej, Chór Nauczycieli Polskich, chóry mieszane „Przyjaźń“, „Górnik“, „Lira” w Darkowie oraz chóry żeńskie jak „Halka” w Stonawie, chór Koła czeskokoczyńskiego, w Nawsiu i Nydku dzięki dobremu prowadzeniu i organizacji uzyskują dobre wyniki

w swej pracy artystycznej. Dyrygenci otrzymują miesięczniki „Życie Śpiewacze” i „Poradnik Muzyczny”.

Podobny obraz przedstawia działalność zespołów małych. Dzięki dobremu systemowi pracy, właściwej organizacji i zapalowi zespoły te, jak „Wesoła Siódemka” z Karwiny 6, „Melodia” i „Gama” z Suchoj Górnej, małe zespoły „Przyjaźni”, „Hasła” orłowskiego, Dolnej Lesznej i inne uzyskują zadawalający poziom.

Obok zespołów terenowych przy Zarządzie Głównym istnieją 3 zespoły śpiewacze.

Chór męski „Hasło” z siedzibą w Orłowej, który w 1963 r. liczył 53 członków (wraz z chórzystami z Bogumina). Odbił 63 prób, swój dotychczasowy program repertuarowy uzupełnił 3 nowymi pozycjami. Został wyłoniony spośród chórzystów kwartet męski. Chór dał 10 występów, kwartet 3. W r. 1964 stan członków wynosił 48, którzy na 80 próbach przygotowali ogółem 31 pieśni, które były wykonywane na 11 występach, w tym 4 koncerty. W związkowych zawodach śpiewaczych chór uzyskał 1 miejsce w kat. I. Dyrygent Bruno Rygiel w 1964 roku obchodził jubileusz 10-lecia prowadzenia chóru (koncert w Orłowej, 21. 11. 64). Kwartet męski dał 13 występów, z czego 4 samodzielne.

Chór Męski Nauczycieli Polskich z siedzibą w Czeskim Cieszynie, w roku 1963 liczył 54 członków, którzy spotkali się na 51 próbach oraz 16 koncertach całowieczorowych, 5 koncertach wychowawczych oraz 5 występach okolicznościowych. W liczbie 26 występów mieści się 5 występów w Polsce. Oprócz chóru programy koncertów uzupełniał tercet żeński, kwartet męski oraz 2 solistów. W 1964 roku stan członków chóru wynosił 51, 2 solistów, tercet żeński oraz kwartet męski. Chór odbył 35 prób i 13 występów (5 całowieczorowych, 3 wychowawcze i 5 okolicznościowych). Chór wraz z grupą taneczną „Górnika” dał 3 występy w Polsce. Brał również udział w przeglądzie chórów Kraju Północnomorawskiego, który odbył się we Frenszacie (21. 11. 1964). Przystąpił do przygotowań obchodów jubileuszowych z okazji 40-lecia istnienia (1965). Chór prowadzi Karol Heczko.

Zespół Pieśni i Tańca „Górnika”, w roku 1963 liczący ponad 100 wykonawców (chór 65, zespół taneczny 23, soliści 3, konferansjer 1, orkiestra 16), dał 10 koncertów. Między innymi wystąpił 2 razy w Żeliezowcach w ramach Festiwalu „Csemadoku”, zaś zespół taneczny wyjechał razem z ChNP na 2 występy do Polski. Końcem listopada odbyła się premiera VI programu z okazji jubileuszu 10-lecia pracy zespołu. Zarząd Główny udzielił odznaczeń członkom za 10-letnią przynależność do zespołu. W 1964 r. zespół „Górnika” wystąpił 23 razy: 12 koncertów całowieczorowych oraz 11 występów zespołu tanecznego. Za swą 10-letnią pracę artystyczną zespół został odznaczony przez ORN w Ostrawie. Poza tym „Górnika” wystąpił z 3 koncertami w Polsce w ramach uroczystości „Dni Gwarów Tarnogórskich”, zaś zespół taneczny dał razem z ChNP 3 występy (Wodzisław i Radlin) i 3 występy z zespołem „Przyjaźń” (Sosnowiec, Strzemieszyce i Pszczyna). Odszedł z zespołu, przenosząc się do Polski, dyrygent i śpiewak – solista Tadeusz Geiger.

Kalendarzyk ważniejszych wydarzeń w ruchu śpiewaczo-muzycznym.

1962 r.

- lipiec – założenie chóru męskiego „Tęcza” w Suchej Górnej, dyrygent Otokar Matuszek,
21 sierpnia – koncert chóru męskiego „Arion” z Poznania w Trzyńcu, dyrygent Witalis Dorożala,
październik – koncerty Państwowej Filharmonii Śląskiej z Katowic w Ostrawie, dyrygent Karol Stryja, fortepian Regina Smędzianka,
15 grudnia – uroczysty koncert chóru męskiego ZG „Hasło” w Orłowej z okazji jubileuszu 35-lecia istnienia, dyrygent Bruno Rygiel.

1963 r.

- 20 kwietnia – jubileuszowy koncert chóru mieszanego „Dźwięk” w Karwinie-Granicach z okazji jubileuszu 35-lecia działalności, dyrygent Józef Matros,
21 kwietnia – koncert z okazji jubileuszu 5-lecia istnienia chóru mieszanego „Przyjaźń” w Karwinie 1–6, dyrygent Józef Wierzoń,
18 maja – ogólnozwiązkowy konkurs zespołów małych i solistów w Karwinie z udziałem 11 zespołów i 3 solistów,
19 maja – jubileuszowy koncert zespołów „Melodia”, kier. Marta Bury i „Gama”, kier. Zygmunt Pietraszek w Suchej Górnej z okazji 10-lecia pracy,
27 września – koncert symfoniczny Państwowej Filharmonii „Ostrava” w Czeskim Cieszynie, dyrygent Zbigniew Chwedczuk z Łodzi,
17 listopada – uroczystość śpiewacza z okazji jubileuszu 50-lecia ruchu śpiewaczego w Suchej Górnej, dyrygenci: Zygmunt Pietraszek, Otokar Matuszek,
30 listopada – premiera VI programu zespołu „Górnik” z okazji jubileuszu 10-lecia istnienia, dyrygenci: Eugeniusz Fierla, Tadeusz Geiger, choreograf Zofia Iwanek,
14–15 grudnia – koncerty ChNP w Cieszynie, Wilchwach, Pszczynie i Jastrzębiu-Zdroju, dyrygent Karol Heczko,
grudzień – recitale fortepianowe Anieli Budnik-Halamowej z Warszawy (Byszczyna, Orłowa, Hawierzów, Czeski Cieszyn).

1964 r.

- 11 kwietnia – ogólnozwiązkowy konkurs zespołów małych i solistów z udziałem 2 orkiestr, 5 zespołów wokalnych i 9 solistów,
19 kwietnia – uroczystość śpiewacza z okazji jubileuszu 45-lecia życia śpiewaczego na terenie Frysztatu – Karwiny 1, dyrygenci: Franciszek Chowaniec, Józef Wierzoń,
16 maja – koncerty ChNP w Wodzisławiu i Radlinie, dyrygent Karol Heczko,
17 maja – ogólnozwiązkowe zawody śpiewacze z udziałem 6 chórów mieszanych, 2 chórów męskich, 5 chórów żeńskich oraz 2 zespołów pieśni popularno-masowej. Chóry mieszane: Kat. I. 1. „Harmonia” Orłowa-Łazy, 2. „Przyjaźń” Karwina 1–6, 3. Karwina-Solca, 4. „Lira” Darków, 5. „Hasło” Skrze-

czoń. Kat. II. 1. Hawierzów-Błędowice. Chóry męskie: Kat. I. 1. „Hasło“ Orłowa, 2. „Hejnał“ Karwina I. Chóry żeńskie: Kat. I. „Halka“ Stonawa, 2. Cz. Cieszyn, 3. Jabłonków-Nawsie. Kat. II. 1. Nydek, 2. „Tęcza“ Sucha Górna. Zespoły pieśni popularno-masowej: 1. „Wędryńka“ Wędrynia, 2. Karwina-Raj,

28 czerwca – Festiwal PZKO, koncert chórów w Czeskim Cieszyńcu z udziałem 7 chórów i 2 solistów, w popołudniowej części połączone chóry w liczbie przeszło 600 śpiewaków wykonały z orkiestrą dętą 4 pieśni,

5 września – rewia piosenkarska zespołu Dolna Leszna w Trzyńcu,

5–8 września – udział zespołu „Górnik“ w uroczystościach „Dni Tarnowskich Gwarków“, koncerty w Tarnowskich Górach, Lublińcu i Zabrze,

24 października – Sejmik Śpiewaczy w Czeskim Cieszyńcu z udziałem 140 delegatów chórów związkowych oraz 7 gości. W obradach wzięła udział delegacja Zarządu Głównego ZPZŚiI w osobach Jana Bekanowskiego, sekretarza gen., Witalisa Dorożały, wiceprezesa oraz 2 przedstawicieli chóru męskiego „Arion“ w Poznaniu,

Jubileuszowy koncert polskiego zespołu Związków Zawodowych przy hucie trzynieckiej „Hutnik“, dyrygent Karol Wronka, z okazji 10-lecia istnienia zespołu. Gościnnie wystąpił chór mieszany „Harmonia“ z Cieszyna, dyrygent Emanuel Guziur.

Stan zespołów śpiewaczo-muzycznych PZKO

	1 9 6 2			1 9 6 3			1 9 6 4		
	ilość			ilość			ilość		
	zespółów	członków	występów	zespółów	członków	występów	zespółów	członków	występów
Chóry mieszane	27	828	178	25	818	132	23	785	123
Chóry męskie	10	363	79	9	313	99	10	315	61
Chóry żeńskie	8	191	38	8	319	44	10	249	54
Chóry razem	45	1382	295	42	1450	275	43	1349	238
Zespoły małe	45	204	226	50	204	283	44	197	226
Zespoły instr.	6	61	—	10	84	—	11	100	—
R a z e m	96	1647	521	102	1738	558	98	1646	464

Ocena działalności tanecznej

I. PRACA AKTYWU TANECZNEGO

Ukonstytuowany po VIII Zjeździe Aktyw Taneczny posiadał 15 członków. W większości byli to bądź kierownicy zespołów, względnie aktywni tancerze. Wytypowanie na członków aktywu przeprowadzono na podstawie ich aktywnej pracy w terenowych zespołach. Są to:

1. Gąsiorowa Wanda
2. Ferfecka Janina
3. Hebda Włodzimierz
4. Kostka Wanda
5. Liberda Bronisław
6. Musioł Jan
7. Niemiec Krystyna
8. Foldynowa Marta
9. Rzeszut Zbigniew
10. Cymorek Maria
11. Bojda Małgorzata
12. Tomiczek Janina
13. Waćławik Gustaw
14. Zabińska Henryka
15. Ferfecki Kazimierz

Przegląd zespołów tanecznych. Zespół rytmiki i tańca z Czes. Cieszyna wykonuje „Etiudy taneczne”.

Ilość nowowybranych członków jak i ich poziom fachowy był teoretyczną podstawą, by aktyw mógł w całej pełni realizować zadania wypływające z uchwał VIII Zjazdu. Praktyka wykazała jednak, że nie zawsze aktywną pracę w terenie pogodzić można z zadaniami wypływającymi z członkostwa w aktywie.

W okresie międzyzjazdowym odbyło się 11 zebrań aktywu z przeciętną obecnością 7 osób. Ze względu na to, iż aktyw dosyć długi okres czasu nie posiadał przewodniczącego, został do tej funkcji zamianowany tow. Palowski Władysław. W późniejszym okresie na własne żądanie zwolnione zostały w pracy w aktywie koleżanki Gąsiorowa Wanda, Zabińska Henryka oraz Cymorkowa Maria. Na ich miejsce dokooptowano kol. Wojnarową Helenę oraz Kaim Martę. Pracę aktywu skierowano na trzy podstawowe zagadnienia z równoległym do nich przydziałem osobistym członków aktywu.

- Jest to:
1. Problematyka terenowych zespołów.
 2. Problematyka szkolnych zespołów.
 3. Problematyka tańca i zabaw towarzyskich.

Pomimo tego, iż do konkretnej pracy w aktywie zaangażowana była tylko część spośród członków, to wyniki można uważać za zadawalające. Oprócz organizacyjno-metodycznej pracy skierowanej na terenowe zespoły, organizował aktyw cały szereg akcji.

a) Na odcinku zabaw towarzyskich

Zorganizowano 13 kursów tańca i wychowania towarzyskiego w Kołach PZKO oraz szkołach średnich. Łączna ilość kursistów 609. Z tym związane jest również organizowanie prowadzonych zabaw towarzyskich, których zorganizowano 14. Na tym odcinku współpracował aktyw również z Działem żywego słowa w przygotowaniu imprezy „Podwieczorek przy stoliku“.

b) Na odcinku pracy z dziećmi

Systematyczne organizowanie i prowadzenie lekcji rytmiki i tańca w ośrodku czeskocieszyńskim.

W roku szkolnym 1962–63 zgłoszonych 65 dzieci, ukończyło 58,

w roku szkolnym 1963–64 zgłoszonych 60 dzieci, ukończyło 54,

w roku szkolnym 1964–65 zgłoszonych 70 dzieci, uczęszcza przeciętnie 63.

Przy współpracy Działu żywego słowa zorganizowano i wystawiono w Czeskim Cieszynie i w Orłowej-Łazach „Rewię dziecięcą“. Pod koniec roku szkolnego 1963–64 zorganizowano dla rodziców i sympatyków 2 pokazowe lekcje rytmiki i tańca w Cz. Cieszynie. Tutaj na uwagę zasługuje dobra praca członka aktywu kol. Wojnarowej w JOK Górna Sucha. Uczestnicy tamtejszego kursu rytmiki zasilają już dzisiaj zespół taneczny PZKO w Górnej Suchej.

Oprócz wyżej wymienionych akcji czeskocieszyński zespół rytmiki występował 2 razy na konferencji CSCK, na imprezie z okazji MDK oraz na różnych imprezach szkolnych.

Oprócz młodzieży szkolnej pracuje w ośrodku i grupa kobiet. Pod koniec sezonu karnawałowego 1964 zorganizował aktyw przy współpracy z Aktywem żywego słowa oraz Organizacji Pionierskiej „Wielki karnawał dziecięcy“ w Cz. Cieszynie.

c) Przeglądy i konkursy

Dużo dyskusji w aktywie poświęcono sprawom organizowania corocznych konkursów zespołów tanecznych. Dotychczasowy sposób nie zdawał w 100% egzaminu. Dlatego aktyw postanowił urządzić przeglądy zespołów tanecznych. Pierwszy odbył się w maju 1963 z udziałem 7 zespołów: Sibica, Darków, Sucha Górna, Hawierzów, „Górniki“, „Olza“ oraz zespół PDSP Gnojnik. Po doświadczeniach z tego przeglądu zorganizowano dalszy w czerwcu 1964 roku przy współpracy Działu żywego słowa. Przegląd zorganizowano z dostępem publiczności przy stolikach z udziałem zespołów: Sibica, Sucha Górna, „Olza“, „Górniki“, zespół rytmiki i tańca Cz. Cieszyn oraz uczestnicy Studium żywego słowa. Tutaj po raz pierwszy zastosowano jako akompaniament do tańca muzykę z taśmy. Eksperyment, poza małymi niedociągnięciami organizacyjnymi, był udany.

W ramach KTM 1964 ogłoszony został konkurs zespołów tańca scenicznego, którego eliminacje okręgowe odbyły się w Ołomuńcu. Z naszych zespołów wyty-

powany został przez komisję okręgową zespół „Olza”. Sama obecność i występ na tej imprezie przyniósł zespołowi, poza słowami uznania za ciekawy i pomysłowy program, dużo doświadczeń i fachowych uwag. Wiele uwagi poświęcił aktyw przygotowaniu zespołów do występu na Festiwalu ZG oraz organizacji samego programu. W festiwalowym programie udział wzięły następujące zespoły: PDSP Bystrzyca, PZKO Karwina 5, zespół rytmiki z Cz. Cieszyzna, zespół rytmiki JOK Sucha Górna, PZKO Sucha Górna, Sibica, „Olza” i „Górnik”.

d) Działalność metodyczno repertuarowa

Prace w tym kierunku organizował aktyw poprzez odprawy kierowników zespołów tanecznych, Centralny kurs pracy kulturalno-oświatowej w Koszarzyskach, gdzie w dziale tanecznym obecnych było 25 osób. Nie spełniało swego zadania wydawanie w biuletynie „Nasza Praca” materiałów tanecznych, które w większej części pozostały niewykorzystane. Aktyw poświęcił dotychczas mało uwagi pomocy metodyczno-repertuarowej zespołom szkolnym.

II. PRACA TERENOWYCH ZESPOŁÓW TANECZNYCH

a) Instruktorowie

Ogółem na walnych zebraniach wybranych zostało i zamianowanych 37 kierowników zespołów tanecznych. Z tej liczby $\frac{1}{3}$ nie prowadziła żadnego zespołu. Stopień wykształcenia fachowego u pracujących kierowników jest bardzo różnorodny. Większość to bywali tancerze posiadający raczej praktyczną wiedzę z zakresu tańca, brak im natomiast teoretycznego przygotowania. Jest tylko parę instruktorów, którzy posiadają jedno i drugie. Reszta posługuje się wiadomościami zdobytymi na kursach centralnych lub wieczorowych.

b) Zespoły

W okresie sprawozdawczym pracowało przeciętnie 23 zespołów tanecznych. Zespoły te odbyły w roku 1963 837 prób i 108 występów. W roku 1964 747 prób i 147 występów. Najwięcej występów w tym okresie wykazują zespoły: Sucha Górna 98 prób, 40 występów, Wędrynia 57/32, Kocobędz I 106/20, Błędowice 75/19, Sibica 102/15. Tutaj zaznaczyć należy, iż kolejność Sibicy w ogólnej ocenie ilości występów jest problematyczna ze względu na to, iż występy tego zespołu są całowieczorowe lub trwające co najmniej godzinę.

Oprócz występów w własnych Kołach względnie na różnych imprezach innych organizacji, występowały niektóre zespoły w Polsce. Były to Sucha Górna, Wędrynia, „Gorol” z Jabłonkowa i inne. Zespół Sibica brał udział w programie Festiwalu KSUT w Świdniku. Ten ostatni został za swą długoletnią ofiarną pracę odznaczony przez Okręgową Radę Narodową w Ostrawie.

c) Repertuar zespołów

Różnorodność repertuaru jest zależna od poziomu fachowego instruktora. Podstawą repertuaru większości naszych zespołów są tańce śląskie i narodowe tańce polskie. To zjawisko uważamy za jak najbardziej słuszne. Próby poszerzenia repertuaru naszych zespołów o tańce innych narodów pomogły wzbogacić i urozmaicić nasze programy. Nie zawsze jednak potrafili kierownicy dostosować ten

repertuar do możliwości zespołu. Ostatnie lata są zjawiskiem organizowania przez Koła różnych imprez charakteru estradowego. Tutaj napotykają nasi kierownicy na wielkie trudności w doborze repertuaru oraz jego przystosowaniu do tego typu imprez. Bardzo dobrze zaczynają sobie radzić w Suchej Górnej, widać również początki w Stonawie i Wędrzynie. Z problemem repertuaru borykają się także zespoły regionalne. Najwięcej to chyba odczuwa zespół z Sibicy.

Praca zespołów ZG PZKO

Zespół taneczny „Górnik“ odbył w roku 1963 50 prób i 12 występów. Z ważniejszych występów na uwagę zasługują: występ na Festiwalu Csemadok w Żeliezowcach, Rożnowie, Wilchwach i Jastrzębiu-Zdroju. Jesienią 1963 roku odbyła się premiera VI programu całowieczorowego. Z okazji premiery oraz dziesięciolecia pracy zespołu otrzymał zespół odznaczenie Okręgowej Rady Narodowej w Ostrawie. W roku 1964 odbył zespół 44 prób oraz 26 występów. Rok ten był najbogatszy, jeśli chodzi o ilość występów.

Najważniejsze z nich to: występ w Wodzisławiu, Radlinie, Tarnowskich Górach, Zabrze, Sosnowcu oraz Pszczynie.

Zespół „Olza“ odbył w roku 1963 50 prób oraz 17 występów. W miesiącu lutym odbyła się premiera VI całowieczorowego programu. Całość złożona z dwu części. Pierwsza pod nazwą „Nad Olzą“ obrazująca powstanie zespołu oraz jego wojaże. Druga „Aż do morza bram“, kalejdoskop tańców od Beskidów do Bałtyku. Z ważniejszych wydarzeń w pracy tego zespołu był występ w telewizji czs. w programie Interwizji magazynu „Przyjaźń“.

W roku 1964 odbył zespół 50 prób oraz 17 występów, między innymi w Ołomuńcu, Gombasek, Murań, Rewuca oraz Raciborzu. W tym samym roku został zespół odznaczony za całokształt pracy w poszukiwaniu i wprowadzaniu współczesnej tematyki przez Okręgową Radę Narodową w Ostrawie. Jesienią tegoż roku rozpoczął zespół przygotowania do udziału w występie w ramach III Ogólnopolskiej Spartakiady w Pradze.

Ocena działalności teatryku „Bajka“

W roku 1962 doszło do zmiany w kierownictwie „Bajki“. Dotychczasowy kierownik zespołu A. Wawrosz objął funkcję redaktora „Trzynieckiego Hutnika“, zaś kierownikiem artystycznym zespołu „Bajka“ stał się Bronisław Liberda.

„Bajka“ pod jego kierownictwem wkroczyła na nowe drogi. Zaczęto wprowadzać nowe formy. Pierwszą radykalną zmianą było zlikwidowanie starej scenki, gdzie możliwość aktora ograniczała się do niedużego otworu scenicznego. Zastosowano tzw. scenki panelowe. W sztuce K. Čapka pt. „Bajka pocztowa“, wychodzi żywy aktor przed scenkę i nawiązuje ścisły kontakt teatryku z widownią. Również wprowadzenie filmu i diafilmu do poszczególnych scen sztuki bardzo urozmaica przedstawienie. Stosuje się różne rodzaje lalek (pacyнки, jawańki, lalki w formie wycinek), wprowadzono „cienie“. Chociaż nasz teatryk ma zadanie utrudnione ze względu na jego charakter (jest teatrykiem objazdowym), możemy sobie teraz pozwolić na granie sztuk tak technicznie trudnych, że nawet teatry

stałe mają zastrzeżenia co do ich wykonania. Scenografia uproszczona, jak najbardziej współczesna, przemawia do dziecka jego językiem, pobudza jego fantazję i wyobraźnię. Świadczą o tym wyniki konkursów rysunkowych na temat odegranych bajek, które zespół trzykrotnie przeprowadzał. Wynikiem tych konkursów

*Dzielny i dobry Wuj-Leśniczy z sztuki
K. Jeżewskiej „Warszawski Miś”.*

jest cała masa bardzo dobrych rysunków, świadczących o głębokim zrozumieniu i spostrzegawczości dziecięcej.

Niestety nie zawsze spotyka się to z aprobatą pedagogów. Często im się wydaje, że „Bajka” zbyt modernistycznie, a nawet abstrakcyjnie traktuje te sprawy. Jednak biorąc pod uwagę rozwój lalkarstwa krajowego i światowego, nie można pozostać przy formach przestarzałych, dziś już rażących swoją naiwnością nawet małych widzów. Na szczęście są i tacy, którzy cieszą się z tego, że „Bajka” zawsze teraz przynosi jakąś nowość, coś ciekawego i niezwykłego.

Ostatnio zespół „Bajka” podjął się dość trudnego zadania – zainteresować widza dorosłego nie tyle lalkarstwem, ile nowymi, tzw. małymi formami pracy scenicznej.

Założono teatrzyk humoru i satyry „Rotor”, dając na początek sztukę pt. „Jak baba diobła wykiwała”. Jest to baśń góralska K. P. Tetmajera, opracowana i zaktualizowana przez A. Wawrosza, który gwarę zakopiańską zastąpił gwarą śląską. Żeby jednak stale podnosić poziom „Bajki”, trzeba by koniecznie poszerzyć skład jej zespołu. „Bajka” odczuwa brak etatów aktorskich, reżysera i kierownika literackiego. Trzeba by czasem scenografię powierzyć komuś innemu, bo

wykonywanie teje zawsze przez kierownika zespołu może doprowadzić do jednostronności, co na pewno nie wpłynęłoby korzystnie na poziom zespołu. Niestety warunki finansowe nie pozwalają teraz na to. Zespół liczy obecnie 8 członków, z tego 6 aktorek, kierownik oraz technik i szofer w jednej osobie.

Rzućmy teraz okiem na „Bajkę“ od strony technicznej. Założono warsztat, dobrze wyposażony, w liczne narzędzia i maszyny. (Lalki, panele, kulisy wykonują członkowie zespołu sami.) Przy przeprowadzce przydzielono im oprócz warsztatów dwa małe lokaliki, w których zostały urządzone: pracownia krawiecka i magazyn lalek. Nie posiadają jednak własnego lokalu, w którym można by prowadzić próby. Próby odbywają się w salce posiedzeń, co jest dosyć niewygodne, gdyż trzeba dostosowywać się stale do akcji i posiedzeń odbywających się w tej salce. Największą bolączką zespołu jest samochód Garant. Samochód ten nie nadaje się do przewozu ludzi, często się psuje, trzeba go odsyłać do naprawy, co z kolei wpływa ujemnie na wykonanie planu przedstawień, a tym samym i planu finansowego, który jest zobowiązujący dla zespołu. Wszystko ma swoje blaski i cienie, dlatego też zespół nie zraża się tymi brakami, stara się w ramach możliwości i warunków wykonywać swe obowiązki.

„B A J K A“

R o k 1 9 6 3		Ilość przedstawień	Ilość dzieci	Ilość dorosłych
1.	<i>Karol Čapek:</i> „PAN LISTONOSZ ŠTEMPELEK“	95	8.961	629
2.	<i>Maria Konopnicka:</i> „PIMPUS SADEŁKO“	86	6.913	500
3.	<i>M. Siedmiograj:</i> „KRÓL KOLEK“	90	7.747	821
R a z e m		271	23.621	1.950
R o k 1 9 6 4				
1.	<i>Jan Grzybowski:</i> „NIEZNOŠNE PYTAJLO“	85	6.773	705
2.	<i>Anna Świerszczyńska:</i> „DZIEWCZYŃKA Z RYŻOWYCH PÓL“	91	7.947	650
3.	<i>Kazimiera Jeżewska:</i> „MIŠ Z WARSZAWSKIEGO ZOO“	75	5.778	367
R a z e m		251	20.498	1.722

